

Motion

1977/78:446

av Per Bergman m. fl.
om musikteaterverksamheten

När riksdagen haft att ta ställning till de statliga och statsunderstödda teatrarna är det en fråga som aldrig nått fram till riksdagen, nämligen musikteaternas möjligheter att utvecklas utanför Stockholm. Med musikteatrar menar vi i detta sammanhang de teatrar där opera och operett är det dominerande inslaget i repertoaren.

I propositionen 1974:28 – om den statliga kulturpolitiken – behandlades en ökad geografisk spridning av teaterinstitutionernas verksamhet. Utvecklingen skulle inrikta^s mot en "regionalisering". Därmed avsågs teatrar med förankring i landstingen (länsteatrar) i motsats till teatrar med kommuner som huvudmän (stadsteatrar). Det gällde bl. a. att få ett tillräckligt publikunderlag för fasta ensembler. Detta uteslöt inte kommunalt förankrade teatrar (stadsteatrar) i de större kommunerna. Dessa förutsattes även kunna svara för en viss regional verksamhet.

Som motiv för denna regionalisering anförs bl. a. i propositionen (s. 328):

Därmed kan utformningen av verksamheten, i fråga om både form och innehåll, mer direkt påverkas av förhållandena inom området. Detta bör kunna leda till en ökad kontakt mellan teatern och publiken. Erfarenheterna visar också att publikintresset växer när teatern på detta sätt är förankrad i den miljö där den arbetar.

Det här citerade avsnittet ur propositionen talar för att man haft de dramatiska teatrarna (talscenerna) i tankarna. Repertoaren i de musikteatrar vi här talar om är tidlös och saknar lokal anknytning i den mening propositionen avser.

Vad som dessutom skiljer teaterformerna – och är av avgörande betydelse i detta sammanhang – är de skilda ekonomiska förutsättningarna. Musikteatern kräver mycket mer resurser än den dramatiska teatern. Antalet medverkande personer i varje föreställning är genom kör och orkester många fler på en musikteater. Många uppsättningar förutsätter dessutom medverkan av dansare, vilka bör vara knutna till teatern även om inte självständiga dansprogram skall ingå i repertoaren.

Vid en jämförelse av antalet anställda som betingas av teaterformen framstår skillnaden tydligt. Vid exempelvis Operan är antalet anställda av denna kategori nästan dubbelt så stort som på Dramatiska teatern. Operan kostar staten dubbelt så mycket som Dramatiska teatern. Beräknas kostnaden per teaterbesökare blir skillnaden än större.

Dessa faktiska förhållanden för de olika teaterformerna har belysts av

Teater och musikrådets musikteaterutredning del I, 1973. Den redovisas i ovan nämnda proposition utan att särskilt kommenteras i departementschefsanförandet.

Av utredningen framgår att speciella institutioner för musikteater inte kan få samma spridning som övrig teaterverksamhet. Utredningen påpekar att det fanns tre institutioner: Operan i Stockholm, Stora teatern i Göteborg och Malmö stadsteater som kan bära en allsidig musikteaterverksamhet i tre regioner (syd, öst och väst). Utredningen föreslår att resurser motsvarande ett av landets övriga tre 'musikcentra' tilldelas en region i norr för att täcka dess musikteaterförsörjning. "Norlandsoperan i Umeå" var då inte etablerad.

Därmed bortfaller det andra skälet för att propositionens regionaliserings-tanke skulle kunna tillämpas på musikteatern. Regioner av denna storlek lämpar sig inte för huvudmannaskap för teaterverksamhet så som det nu är utformat. Att frågan om musikteaterverksamhet nu måste diskuteras från mer realistiska utgångspunkter är ofrånkomligt.

Om vi för statens del kan notera ökade utgifter för en alltmer omfattande teaterverksamhet är det ostridigt att de kommuner som hitintills bedrivit teaterverksamhet fått proportionellt mer ökade bördor.

Klart är att enbart en bibehållen standard på musikteatrarna kommer att öka kraven på vederbörande huvudmän i framtiden. Det perspektiv musikteaterverksamheten har framför sig gör det därför angeläget att dessa frågor nu blir föremål för en realistisk prövning. Vad som bör prövas är omfattningen, organisationen och kostnadsfördelningen av musikteaterverksamheten i landet.

Med hänvisning till det anförda får vi hemställa
att riksdagen hos regeringen begär en utredning av omfattningen,
organisationen och kostnadsfördelningen av musikteaterverk-
samheten i landet.

Stockholm den 19 januari 1978

PER BERGMAN (s)

ARNE PETTERSSON (s)

BIRGITTA DAHL (s)

ROLAND SUNDGREN (s)

IRIS MÅRTENSSON (s)

P. O. HÅKANSSON (s)

FRIDA BERGLUND (s)

HILDING JOHANSSON (s)

INGVAR SVANBERG (s)

DORIS HÅVIK (s)